

CELOSTÁTNÍ LITERÁRNĚ HISTORICKÁ A VÝTVARNÁ SOUTĚŽ "KOMENSKÝ A MY"

Komenský a my 2023/2024, 22. ročník

Téma kategorie B - Už jste se někdy vydali na cestu, na které jste zabloudili? (volný slohový útvar)

Jan Amos Komenský ve své knize *Labyrint světa a ráj srdce* (*Labyrint světa a lufthaus srdce*) posílá mladého muže – Poutníka do světa. Má se rozhlédnout a zjistit, jak je svět, tedy společnost a její vztahy, uspořádán. Je mu udělena výsada, výjimečná výsada, aby si svou cestu vybral sám. Osud, který určuje roli každého ve společnosti, dovolí, aby Poutník nemusel losovat mezi: *Panuj. Služ. Rozkazuj. Poslouchej. Piš. Oř. Uč se. Kopej. Sud'. Či Bojuj.* O své budoucnosti může rozhodnout sám. A proto bloudí světem, velkým labyrintem, do kterého vstupují všichni stejnou Branou života. Aby se Poutník v labyrintu neztratil, získává dva průvodce – *Všudybuda Všezvěda* a *Mámení*.

Komenský napsal své dílo před čtyřmi stoletími, ale s údivem musíme konstatovat, že společnost se od roku 1623 změnila jen pramálo. Každým okamžikem se dnes vydávají tisíce poutníků do labyrintu, aby v něm našli své místo. Každého provázejí jeho vlastní průvodci. A stejně jako průvodci našeho Poutníka mohou být špatní a falešní, nebo naopak upřímní a následovníhodní.

A co vy? Už jste se někdy vydali na cestu, na které jste zabloudili? Bloudili jste v kruhu? Překročili jste bludný kořen? A pomohl vám váš průvodce? Změnila vás ta cesta, jako Nilse Holgerssona změnilo putování na křídlech divoké husy? Možná jste se z té cesty vrátili posílení, možná navždy změnění. Dovedlo vás bloudění do nečekaných míst jako Gullivera na Lilliput či Laput? Odměnilo vás přestálé dobrodružství novým přátelstvím jako Bruncvíka?

Anebo jste se snad ocitli v labyrintu stejně jako bájný Minótaurus ve svém krétském vězení, ze kterého není cesty ven? Ztratili jste se někdy na své cestě? A kdo vám pomohl se najít? Měli jste v té chvíli, stejně jako Theseus, svou Ariadninu nit? Myšlenku, která nás provází spleťtostí života? Vodítko, které nám pomůže najít cestu z labyrintu složitých událostí? Je možné, že jste se ještě na svou cestu nevydali a stejně jako Poutník váháte nad rozhodnutím, která z možných odboček je ta vaše. Bojíte se?

Co myslíte, bál se Jan Amos, když v údolí řeky Orlice psal svůj *Labyrint* a nevěděl, jak dlouho tento úkryt na panství Karla Staršího ze Žerotína bude bezpečný? Tušil v té chvíli, že zanedlouho započne jeho cesta hledání, která bude trvat více než čtyřicet let a provede ho celou Evropou?

Literatura a zdroje:

LAGERLÖF, Selma, Emil WALTER a Selma LAGERLÖF. *Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem, I.* V Praze: nakladem Aloise Hynka, [1913], s. [1a]. Dostupné také z:

<https://kramerius.npmk.cz/uuid/uuid:65f05fdf-ebf5-4928-a0e2-8a1e83b7b19c>

SWIFT, Jonathan. *Gulliverovy cesty, I: Do Liliputu*. V Praze: F. Šimáček, 1905, s. [1a]. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:19e42bd0-a6a4-11e6-adc9-5ef3fc9ae867>

SWIFT, Jonathan. *Gulliverovy cesty, II: Do Brobděňaku*. V Praze: F. Šimáček, 1906, s. [1a]. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:feab1eb0-a521-11e6-abce-005056825209>

SWIFT, Jonathan. *Gulliverovy cesty, III: Do země Hujhnhnmů*. V Praze: F. Šimáček, 1906, s. [1a]. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:6d130730-a1cd-11e6-89b1-5ef3fc9ae867>

JIRÁSEK, Alois. *Staré pověsti české*. Praha: Jos. R. Vilímek, 1940, s. [242]. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:fbe33a50-19f3-4f9e-918d-3f79f0aa9f54>

PETIŠKA, Eduard. *Staré řecké báje a pověsti*. 13. vyd. v Albatrosu. Klub mladých čtenářů. Praha: Albatros, 2005. ISBN 80-00-01594-3.

KOMENSKÝ, Jan Amos. *Labyrint světa a ráj srdce*. Praha: Jindřich Bačkovský, 1940, s. [1a]. Dostupné také z: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:acaf8620-6907-11e5-bd61-005056825209>

KOMENSKÝ, Jan Amos a Lukáš MAKOVIČKA. *Labyrint světa a ráj srdce: v jazyce 21. století*. Žandov [Chlumec u Ústí nad Labem]: Poutníkova četba, 2010, s. 11. ISBN 978-80-904371-3-5.

KOMENSKÝ, Jan Amos. Projekt *Labyrint světa a ráj srdce*, interaktivní text [online] Dostupné z: <http://www.labyrint.cz>

Jan Amos Komenský – souhrn popularizačních zdrojů pro MŠ, ZŠ a SŠ. [online] Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2022. 14 stran. Dostupné z:

<https://www.npmk.cz/sites/default/files/soubory/2022/Jan%20Amos%20Komensk%C3%BD%20souhrn%20populariza%C4%8Dn%C3%ADch%20zdroj%C5%AF%20pro%20M%C5%A0%2C%20Z%C5%A0%20a%20S%C5%A0%20fin.pdf>